

FBED511 EĞİTİM BİLİMLERİNDE TEMEL ARAŞTIRMA YÖNTEMLERİ

Doç. Dr. Mustafa SÖZBİLİR
Tel: 231-4005 sozbilir@atauni.edu.tr

Dersin Yeri: D 101

Dersin Zamanı: Perşembe 14-17

Yrd. Doç. Dr. Yüksel GÖKTAŞ
Tel: 231-4047 yukselgoktas@atauni.edu.tr

Blog Adresi: <http://ebtay.wordpress.com>

Dersin Tanımı

Bu ders, katılımcılara eğitim bilimleri ile ilgili araştırma yöntemleri konusunda temel bilgi ve becerileri kazandırmayı amaçlamaktadır.

Dersin Amaçları

Bu dersin sonunda katılımcıların:

- bilimsel araştırmaların kapsamını, temellerini, rolünü ve bu alandaki araştırmacıların rollerini tanımlayabilmelerine;
- yapılmış araştırmalarda sıkça kullanılan terim ve kavramlar ile araştırma tür, desen, yöntem ve teknikleri tanımlayabilmelerine;
- yapılan araştırmalara ulaşabilmeleri ve onlardan etkili bir şekilde yararlanabilmelerine;
- eğitimle ilgili bilimsel bir araştırmaya konu olabilecek bir problemi inceleyerek, uygun araştırma türü, deseni, yöntemi ve tekniklerini seçip, tasarlayabilmelerine;
- hazır veri toplama araçlarından yararlanabilmelerine ve toplanan verileri temel düzeyde analiz edebilmelerine;
- içerik açısından araştırmanın amacı ve araştırma sorularına; biçim açısından APA yazım kurallarına uygun bir araştırma raporu yazabilmelerine ve
- bilimsel araştırmalardaki geçerlik, güvenirlik ve etik konularını tanımlayabilmelerine yardımcı olmaktadır.

Ders Planı

Hafta	Konu	Görevler
1 25 Şubat	Dersin Amacı, İçeriği, Kaynaklar ve İşlenişin Tanıtımı	Lütfen ilk derse katılınız !!!
2 4 Mart	Araştırma ve Bilimsel Yöntem - Bilimsel Araştırma - Bilimsel Yöntem - Bilimsel Yazım - Bilimsel Araştırmanın Nitelikleri - Eğitim Araştırmalarının Özellikleri	Zorunlu Okumalar: <ul style="list-style-type: none">Büyüköztürk ve diğ. (sayfa 1-13)Ekiz (Bölüm I, II ve III) Görev 1: (Derse gelmeden önce hazırlık) <ul style="list-style-type: none">Bilimin önemli kavramları (bilimsel yöntem, terim, tanım, kavram, olgu, bilimsel kuram, bilimsel yasa, bilimsel hipotez) hakkında hazırlık yaparak derse gelip, derste tartışmalara aktif olarak katılınız.
3 11 Mart	Bilimsel Bilgiye Erişim - Kütüphane ve on-line veri tabanları kullanımı	Zorunlu Okumalar: <ul style="list-style-type: none">Büyüköztürk ve diğ. (43-55) Görev 2: (Derse gelmeden önce hazırlık) <ul style="list-style-type: none">Eğitim bilimlerinden alanınıza uygun bir konuda alan yazın taraması yaparak bir araştırma konusu ve problemi belirleyiniz. Belirlediğiniz konu ve problemi bölümünüzdeki hocalarınızla ve arkadaşlarınızla tartışınız. (Bu haftadan sonraki ödevlerinizde bu araştırma konusu/problemi temel alınacaktır).
4 18 Mart	Belirlenen araştırma konu, problem ve alt problemlerinin derste tartışılması ve kesinleştirilmesi.	Zorunlu Okumalar: <ul style="list-style-type: none">Büyüköztürk ve diğ. (36-45, 56-73)Tanrıoğen (Bölüm IV) Görev 3: Araştırma konusu, problemi ve alt problemlerinin derste yazılması.
5 25 Mart	Araştırma - Tür - Desen - Yöntem - Tekniklerine Giriş - Nicel - Nitel - Karma	Zorunlu Okumalar: <ul style="list-style-type: none">Büyüköztürk ve diğ. (sayfa13-24; 184-283)Ekiz (Bölüm V, VII, XI, XII ve XIII)McMillan & Schumacher (Chapter 2)Tanrıoğen (Bölüm II ve III)Yıldırım ve Şimşek (1. ve 2. Bölüm)

6 1 Nisan	Bilimsel Metinleri Okuma, Anlama ve Alan Yazın Derleme	Zorunlu Okumalar: <ul style="list-style-type: none"> Ekiz (Bölüm XV) ÖDEV 1: (Bir sonraki hafta teslim edilecek) <ul style="list-style-type: none"> Seçilen araştırma konusu hakkında en az 5 makale (5 makalenin en az 2'si SSCI-SCI gibi indeksli dergilerden olmalıdır) bulup, okunarak bir derleme yazınız (Max. 3 sayfa olmalıdır. Lütfen tüm ödevlerde dersin sayfasında yer alan ödev şablonunu kullanınız).
7 8 Nisan	Araştırma Problemi Nedir, Nasıl Belirlenir? <ul style="list-style-type: none"> Problem Araştırma Sorusu Hipotez 	Zorunlu Okumalar: <ul style="list-style-type: none"> Büyüköztürk ve diğ. (2.Bölüm) Tanrıoğar (Bölüm IV)
8 15 Nisan	Veri Toplama Araçları <ul style="list-style-type: none"> Anket Gözlem Görüşme Doküman 	Zorunlu Okumalar: <ul style="list-style-type: none"> Büyüköztürk ve diğ. (sayfa 122-179) Ekiz (Bölüm VIII) Tanrıoğar (Bölüm VI) ÖDEV 2: (Bir sonraki hafta teslim edilecek) <ul style="list-style-type: none"> Kendi alanınızda belirlediğiniz araştırma konusuna yönelik bir problem durumu belirleyerek araştırmanızın amacını ve sorusunu/sorularını yazınız. Araştırma sorunuzun gerekçesini açıklayınız. Bu araştırma sorusu /sorularına yönelik olarak veri toplama aracı seçiniz ya da geliştiriniz (Max. 2 sayfa).
9 22 Nisan	Araştırmalarda Örneklem <ul style="list-style-type: none"> Evren-örneklem Nitel ve Nicel Örneklem Teknikleri 	Zorunlu Okumalar: <ul style="list-style-type: none"> Büyüköztürk ve diğ. (3.Bölüm) Ekiz (Bölüm X) Tanrıoğar (Bölüm V)
10 29 Nisan	Veri Analizi <ul style="list-style-type: none"> Betimsel İstatistik Kestirimsel İstatistik Nitel Veri Analizi 	Zorunlu Okumalar: <ul style="list-style-type: none"> Balcı (Bölüm 6) Ekiz (Bölüm IX ve XII) Tanrıoğar (Bölüm VIII) ÖDEV 3: (Bir sonraki hafta teslim edilecek) <ul style="list-style-type: none"> Araştırma sorusuna uygun olarak evren ve örneklem belirleyiniz. Verileri nasıl analiz edeceğinizi tasarlayınız (Max. 2 sayfa).
11 6 Mayıs	Bilimsel Araştırmalarda Geçerlik ve Güvenirlik	Zorunlu Okumalar: <ul style="list-style-type: none"> Büyüköztürk ve diğ. (sayfa 100-122) Tanrıoğar (Bölüm 7) Yıldırım ve Şimşek (12.Bölüm) ÖDEV 4: (Bir sonraki hafta teslim edilecek) <ul style="list-style-type: none"> Hem araştırma sürecinizle hem de veri toplama araçlarıyla ilgili olarak geçerlik ve güvenilirlik konularında ne gibi önlemler alacağınızı yazınız (Max. 2 sayfa).
12 13 Mayıs	Akademik Yazım <ul style="list-style-type: none"> APA Literatür Organizasyonu Akademik Metin Organizasyonu 	Zorunlu Okumalar: <ul style="list-style-type: none"> Büyüköztürk ve diğ. (7.Bölüm) Ekiz (Bölüm XV) Karasar 2000 (tüm kitap) Tanrıoğar (Bölüm IX) Yıldırım ve Şimşek (15. Bölüm)
13 20 Mayıs	Bilimsel Etik ve Araştırma Etiği <ul style="list-style-type: none"> İntihal (Aşırmacılık) Kaynak göstermenin önemi ve anlamı 	Zorunlu Okumalar: <ul style="list-style-type: none"> Büyüköztürk ve diğ. (27-32) Ekiz (40-42) Tanrıoğar (Bölüm X)
14 27 Mayıs	Araştırma Proje Önerilerinin ve Dersin Genel Değerlendirmesi FİNAL SINAVI (saat 16-17 arasında belirlenen salonlarda yapılacaktır)	ÖDEV 5: (Bir sonraki hafta teslim edilecek) <ul style="list-style-type: none"> Her bir katılımcının dönem boyunca hazırladıkları ödevler ve aldıkları dönütlere göre düzeltip, birleştirip aşağıda verilen değerlendirme ölçütlerini de dikkate alarak bir araştırma önerisi hazırlamaları beklenmektedir (Max. 10 sayfa).

Katılımcılardan Beklentiler

Ödev 1 aşağıdaki ölçütlere göre değerlendirilecektir:

Derleme Değerlendirme Ölçütleri	Evet (1)	Kısmen (0,5)	Hayır (0)
1. Seçilen bir konuda SSCI-SCI indexlerinde yer alan dergilerde yayınlanmış ve yapılacak çalışmayı zenginleştirecek makaleler kullanılmış.			
2. Derleme bir konu/amaç etrafında ve bir bütünlük içerisinde verilmiş (Hangi problem incelendi?) (2 puan)			
3. Derlemede bir sonuca varılmış.			
4. Dil akıcı ve temel kurallara uygun bir şekilde kullanılmış.			
5. Paragraflar arasında akıcı bir ilişki var.			
6. Metin içi kaynaklar APA'ya uygun şekilde gösterilmiş.			
7. Kaynaklar listesi APA'ya uygun şekilde gösterilmiş.			
TOPLAM/8		

Ödev 2 aşağıdaki ölçütlere göre değerlendirilecektir:

Ödev 2'nin Değerlendirme Ölçütleri	Evet (1)	Kısmen (0,5)	Hayır (0)
1. Araştırma soruları açıkça ve doğru olarak ortaya konulmuş.			
2. Araştırma gerekçesi açık bir şekilde ifade edilmiş.			
3. Araştırmanın amacı doğru olarak ifade edilmiş.			
4. Veri toplama araçlarının nereden elde edildiği söylenmiş. Şuradan aldım ya da şuralardan yararlanarak kendim geliştirdim gibi.			
5. Hangi araştırma sorusuna hangi veri toplama aracıyla ve veri toplama aracının neresindeki verilerle cevap aranacak belirtilmiş.			
6. Çalışmanın amaçları ile uyumlu veri toplama araçları seçilmiş/ geliştirilmiş.			
7. Veri toplama sürecinden (ve araçlar geliştirilmişse geliştirme sürecinden) yeterince bahsedilmiş.			
8. Uygun veri toplama aracı tercih edilmiş.			
TOPLAM/8		

Ödev 3 aşağıdaki ölçütlere göre değerlendirilecektir:

Ödev 3'ün Değerlendirme Ölçütleri	Evet (1)	Kısmen (0,5)	Hayır (0)
1. Evren doğru ifade edilmiş.			
2. Çalışmanın evrenini temsil edebilen doğru örneklem yöntemi seçilmiş.			
3. Örneklem belirlenme süreçleri belirli bir düzen içinde ve açıkça anlatılmış.			
4. Verilerin nasıl analiz yapılacağından yeterince bahsedilmiş.			
5. Kullanılan analiz yöntemleri; çalışmanın amaçları ve toplanan veriler ile uyumlu.			
TOPLAM/5		

Ödev 4 aşağıdaki ölçütlere göre değerlendirilecektir.

Ödev 4'ün Değerlendirme Ölçütleri	Evet (1)	Kısmen (0,5)	Hayır (0)
1. Çalışmayla ilgili güvenilirlik önlemleri yeterli düzeyde alınmış ve anlatılmış.			
2. Çalışmayla ilgili geçerlik önlemleri yeterli düzeyde alınmış ve anlatılmış.			
3. Çalışmada kullanılan veri toplama araçlarıyla ilgili güvenilirlik önlemleri yeterli düzeyde alınmış ve anlatılmış.			
4. Çalışmada kullanılan veri toplama araçlarıyla ilgili geçerlik önlemleri yeterli düzeyde alınmış ve anlatılmış.			
TOPLAM/4		

Ödev 5 (Araştırma Önerisi) aşağıdaki ölçütlere göre değerlendirilecektir: Her bir katılımcının aşağıdaki tabloda verilen açıklamalardan yararlanarak, dönem boyunca ilgili bölümleri hazırlamaları ve dönütlere göre düzeltip son halini sunmaları ve sunumdan gelen dönütleri de dikkate alarak rapor etmeleri beklenmektedir. Araştırma konusu dersin dördüncü haftasında tüm katılımcılar ve öğretim elemanının katılımıyla birlikte belirlenecektir.

Kısımlar	Sayfa Sayısı*	Puan
1. Giriş (Introduction) Başlık (Araştırma konusuna uygun ve etkileyici bir başlık verilmiş) Giriş (Introduction) (Araştırmaya iyi bir giriş yapılmış) Literatür - Alan yazın (Review of lit.) (Alan yazın yeterince kullanılmış ve çalışmanın alanındaki önceki çalışmalarda ilişkisi ortaya konmuş) Gerekçe ve önem (Rationale) (Araştırma gereksesi açık bir şekilde ifade edilmiş) Araştırmanın amacı (Purpose) (Araştırmanın amacı doğru olarak ifade edilmiş) Araştırma soruları (Research questions) (Araştırma soruları açıkça ortaya konulmuş)	3-5	12
2. Yöntem (Methods) Yöntem Özeti (Overview of design) (Çalışmanın yöntemiyle ilgili iyi bir özet yapılarak kullanılan yöntemin neden seçildiği açıklanmış) Örneklem ve seçim süreci (Sampling/Selection procedures) (Çalışmanın evrenini temsil edebilen doğru örneklem yönt. seçilmiş ve bu süreçler açıkça anlatılmış) Veri toplama (Data collection) (Çalışmanın amaçları ile uyumlu veri toplama araçları seçilmiş/geliştirilmiş) Analiz (Data analysis) (Kullanılan analiz yöntemleri; çalışmanın amaçları ve toplanan veriler ile uyumlu ve verilerin nasıl analiz yapılacağından yeterince bahsedilmiş) Güvenilirlik-Geçerlilik (Validity/reliability) (Veri toplama araçlarının ve çalışmanın geçerlik-güvenilirlik önlemleri yeterli düzeyde alınmış)	2-3	10
3. Referanslar (References/APA style) ve ekler (e.g. instruments, interview guides) (Kaynaklar listesi APA'ya uygun bir şekilde gösterilmiş)	1-2	2
4. Genel İzlenim (Çalışma konusu anlamlı, otantik, güncel ve önemli) (Çalışma eğitimsel/uygulayıcıların/politika yapımcıların işlerine yarararak bir nitelikte) (Dil akıcı ve temel kurallara uygun bir şekilde kullanılmış) (Paragraflar arasında akıcı bir ilişki var) (Metin içi kaynaklar APA'ya uygun şekilde gösterilmiş)		5
TOPLAM	6-10	29 puan

* Sayfa sayısı verilirken; ödevin A4 kâğıdına, 2 cm kenar boşlukları, 1,5 satır aralığı, Arial yazı tipi ve 12 punto yazı boyutu ile hazırlanacağı varsayılmıştır. **Ödevler dersin web sayfasında verilen şablona göre hazırlanacaktır.**

Kaynaklar

- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2008). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Yayınları.
- Ekiz, D. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık
- Karasar, N. (2000). *Araştırmalarda rapor hazırlama (10. Baskı)*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- McMillan, J., & Schumacher, S. (2005). *Research in education: Evidence-based inquiry (6th ed.)*. Boston, MA: Allyn & Bacon.
- Tanrıoğen, A. (Editör) (2009). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2005). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri (5. Baskı)*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Değerlendirme

Derse devam..... : 6%	} (Derse Devam+Ödevler)*3,23=Vize Notu
Ödevler (1-4) : 25%	
Ödev (5)..... : 29%	} (Ödev 5+Final Sınavı)*1,45=Final Notu
Final sınavı..... : 40%	